

Könyvajánló: *Növényorvosképzés Debrecenben*

Ma már minden termelő mögött van egy növényvédő mérnök vagy növényorvos

SZERZŐ: SÁNDOR ILDIKÓ

Az élelmiszer-biztonság a talajnál és a növénynél kezdődik, ezért korunk növényorvosainak meghatározó szerepük van az élelmiszerláncban. Bár már 1945-ben megszületett a növényorvos fogalma és munkájának szükségessége, a növényorvos mester szakon történő képzés csak 2006-ban indulhatott el hazánkban.

Korunk egyik legnagyobb kihívás előtt álló szakmájáról és hivatásáról, a növényorvoslásról és annak képzéséről a Debreceni Egyetem gondozásában, 2021 végén könyv jelent meg, melyet egykori DATE-hallgatóként jó szívvel ajánlok olvasóink figyelmébe. A könyv digitálisan itt érhető el: <https://drive.google.com/file/d/1H5MfjLJNvgUfmgvISO-HouqgcDpeu6v/view>

Minden a talajnál kezdődik

Talajaink megfelelő minősége elengedhetetlen az egészséges élelmiszerek előállításához, ez tény. Azt viszont talán kevesen tudják, hogy talajaink mikroorganizmus-szintje az 1960-as évekhez viszonyítva a tizedére esett vissza. Ezért a talajok biológiai egyensúlyának visszaállítása a jövő egyik sürgető problémája.

Kutatók szerint 2060-ra teljesen terméketlenné válhatnak talajaink, miközben egyre több embernek kell(ene) rajtuk élelmiszert előállítanunk. Ezzel a tendenciával párhuzamosan természetett növényeinket egyre több károsító támadja meg, ráadásul, a klímaváltozás és a globális árammozgások következtében már a határok sem szabnak gátat a terjedésüknek. A növekvő feladatokat eközben egy szigorodó jogszabályi környezet övezi, csökkentve az alkalmazható eszközök számát. A hazai mezőgazdaság jelenleg ott tart, hogy minden termelő mögött áll egy növényvédő mérnök és/vagy növényorvos, aki a fenti feladatokért és a szakszerű növényvédőszer-felhasználásért felelős – hangsúlyozza a 426 oldalas kiadvány.

Hol volt, hol nem volt (szó szerint)

A növényvédelmi ismeretek iskolai fejlesztésének nyomai már a 17. század második felétől fellelhetők: a Pázmány Péter által alapított Nagyszombati Egyetemen (1635) és a Perényi Péter által létesített Sárospataki Főiskolán már tartottak mezőgazdasági előadásokat, majd Mária Terézia rendelkezése 1774-ben már „Természetrájt” tanszéket is felállítottak Nagyszombaton, ahol a kártevőkről is oktattak. Európa első gazdasági iskolája is Magyarországon, meghozza Szarvason létesült, melyet Tessedik Sámuel alapított 1777-ben, húsz évvel később pedig gróf Fostetics György létrehozta a Georgikont Keszthelyen. Ezt követte a magyarvári Gazdasági Főiskola 1818-ban, majd 1868-ban a Magyar Királyi Gazdasági Tanintézet Debrecenben.

Mint ahogy az intézmények, úgy a végzettségek is változtak az idők során, 1960-tól növényvédelmi szakmérnökök, majd 1972-től az egyetemi képzésből okleveles (3 éves szakosodással) növényvédelmi szakirányú mernökök, a 2006-os képzés kezdetétől pedig a 3 éves BSc szak elvégzése után 2 éves „növényorvos MSc” (2016-tól kizárólag nappali képzéssel) megszerzett diplomás növényorvosok kerülnek ki, ugyanúgy, mint a „felsőfokú növény-

EGYETEM

védelmi szakirányú továbbképzésből" (ez ma a növényvédelmi szakmérnökök „hivatalos” elnevezése), amely 5 éves egyetemi képzést követően + 2 év növényvédelmi képzést jelent – azonos szakmai (növényorvos) jogosultságokkal. Mindezek részletes bemutatását is tartalmazza a könyv.

Változó idők és kihívások a növényvédelemben is

A változások sebességét mi sem illusztrálja jobban, minthogy a könyv megjelenésekor még csak tervezni volt a pilóta nélküli légi járművekkel (drónokkal) végzett növényvédelmi tevékenység kereteinek szabályrendszere, ám azóta, a cikk írása előtti napokban ez már végleges formában meg is jelent. De ugyanilyen gyorsasággal ér utol minket a Green Deal, miközben tudjuk, hogy ha ilyen ütemben foly-

latódik a hatóanyag-kivonás, az már veszélyeztetni a természet növény-kultúrák hatékony megvédését a károsítótól. A mai növényorvosoknak tisztában kell lenniük a kémiai növényvédelem túl az agrotechnikai (pl. növényi sorrend, talajművelés), a fizikai (pl. termikus gyomirtás), a biológiai növényvédelem (hasznos élőlények védelme, hiperparaziták tömegtenyésztése, feromon- és illatcsapdák alkalmazása, ellenálló fajták nemesítése) megoldásaival, amikhez már ismerni és használni kell a célzott kijuttatás precíziós eszközeit is.

A folyamatos változást illusztrálja az idén hatályba lépő EU-s, természetvédelmi anyagok forgalomba hozatali szabályzó rendelet is, miszerint az egyik tagállamban elismert készítményt bármely másik tagállamban is külön eljárás nélkül forgalomba szabad hozni. Ez egyben lehetőséget nyújt a nem növény-

védő szerek minősülő készítmények szélesebb körű alkalmazására, amelyek a növény ellenálló képességét javítják, amivel a szűkülő növényvédőszer-választék negatív hatása talán mérsékelhető. Ugyanakkor annak a veszélye is fennáll, hogy forgalomba kerülnek olyan készítmények, melyek hatása nem ismert, és esetleg nem hozták a várt eredményt. Ebből is az következik, hogy növényorvosainknak mind több biológiai, élettani ismeretre lesz szükségük.

A könyv tehát nemcsak történeti összefoglalója a hazai, szűkebb értelemben véve a debreceni növényvédelmi képzésnek, megemlékezik a múlt legfontosabb mérőföldköveiről, hanem egyfajta iránymutató is a növényvédelemben, valamint az ölelmiszer-biztonsági lánc többi feladatával foglalkozó szakemberek számára.

Most még erősebb!

- Két hatóanyag, eltérő hatásmechanizmus
- Széles hatásspektrum levél- és kalászbetegségekkel szemben

 Amistar® Era

syngenta.